

ЗМІСТ

Вступ -----	1
1. Економіка країн Бенілюкса в історичному контексті -----	3
1.1 Економічні аспекти заснування Бенілюкса -----	3
1.2 Передумови економічного зростання регіона-----	4
2. Національні економіки країн Бенілюкса в сучасних умовах-----	7
2.1. Загальна характеристика економічного розвитку країн Бенілюкса-----	7
2.2. Діяльність країн Бенілюкса в рамках ЄС та СТО-----	9
2.3. Структурний аналіз національних економік країн Бенілюкса -----	13
2.3.1 Економіка Нідерландів: проблеми соціально-ринкового господарства. Особливості інвестиційного клімату Нідерландів	
2.3.2 Економічна стратегія Бельгії	
2.3.3 Стан розвитку економіки Люксембурга	
3. Головні проблеми та перспективи економічного розвитку країн Бенілюкса-----	24
Висновки-----	29
Список використаної джерел	
Додатки	

Вступ.

В 1957р. шість європейських країн, а серед них Нідерланди, Бельгія і Люксембург, погодилися зформувати спільний ринок. Сьогодні цей ринок вже функціонує, а кількість країн-членів ЄС зростає щороку, створений Економічний Валютний Союз з єдиною валютою, євро, яка стала фінальною ланкою інтеграції.

На перетині сторічч зникають кордони, а через це інтернаціоналізація діяльності надзвичайно важлива для економік країн-членів ЄС. Інтернаціоналізація в Європі - тенденція, яка надзвичайно посилилася в останні роки, особливо в фінансовій сфері. З огляду на сучасний розклад економічних потужностей світу і тенденцій розвитку світового господарства, на Лісабонському Саміті ЄС приймає програму розвитку країн-учасниць на наступні 10 років. Програма покликана перетворити Європу на найбільш конкурентоздатну економіку, що базується на знаннях або, іншими словами, на найпотужнішу економіку світу.

З огляду на це, а також на пріоритети зовнішньої політики України, надзвичайно важливим є всебічне висвітлення економічного розвитку Європейських країн. Бенілюкс приваблює в цьому відношенні тим, що став першою ланкою інтеграційного процесу в

Європі, наслідує найкращі традиції Старої Європи і є надзвичайно розвиненим європейським регіоном, посідаючи провідне місце як в Європейській економіці, так і в світовому господарстві. Країни Бенілюкса щороку покращують показники зростання економіки, залишаючися найперспективнішими країнами регіону. Саме економіка країн регіону на сучасному етапі і є предметом даної роботи. Дослідження даного питання потребує врахування щорічних змін в світовому господарстві і національних економіках, і через це, на мій погляд, є надзвичайно цікавим, а його висвітлення - ніколи достатнім.

Розділ 1. Економіка країн Бенілюкса в історичному контексті

1.1. Економічні аспекти заснування Бенілюкса

Економічний Союз Бенілюкс, раніше Митний Союз Бенілюкс, - є торгівельною угодою між Бельгією, Нідерландами та Люксембургом, колективно оформлений як Бенілюкс. Організація Бенілюкс розпочала свою діяльність 1 листопада 1960 р., як така, що наслідувала Митний союз, заснований 1 січня 1948р. Союз встановлює стандарти тарифів на товари з країн-не членів Бенілюкса і призначає обов'язання по торгівлі всередині союзу. Четверте за розміром угруповання на Заході, Бенілюкс обслуговує понад 25 мільйонів чоловік [12].

Свого часу Бенілюкс вважався багатообіцяючим експериментом, за прикладом котрого сусідні країни мали б заснувати інші митні союзи, які потім могли б об'єднатися в більший економічний союз. Але, після ратифікації угоди, що заснувала Європейське Об'єднання Вугілля та Сталі в 1952р., інтереси сусідніх країн, а разом з ними і Бенілюкса, стали відповідати планам заснування Європейського Економічного Союзу [12].

Економічний Союз Бенілюкс став важливою моделлю для ідеї Європейського Союзу. Бенілюкс продовжує діяти в деяких питаннях як менше економічне угруповання в рамках більшого, що має штаб-квартиру в Брюсселі.

Етнічно країни Бенілюкса формують транзитну зону між стародавнім Германським та Латинським наслідуванням Західної Європи. Компактність розселення населення в цих країнах одна з найвищих в Європі і в світі. Всі три країни є високо урбанізованими і біля дев'яти десятих населення цього регіону мешкають в містах та урбанізованих територіях. Брюссель, Амстердам, Роттердам і Хаг є одними з головних міст Європи [12].

Країни Бенілюкса є одним з найбільш високо індустріалізованих регіонів світу і мають ринкові економіки, які в значній мірі залежать від зовнішньої торгівлі. В зв'язку з прагненням країни забезпечити безпеку і протекцію власної торгівлі ці країни були піонерами економічної інтеграції, створивши Економічний союз Бельгія - Люксембург в 1921р., а після Другої світової війни - Бенілюкс. Цей союз забезпечує вільний рух людей, товарів, капіталу і послуг між трьома країнами; координує їх політику в економічній, фінансовій, соціальній сферах; дотримується спільної зовнішньо-торгівельної політики. Таким чином, обравши шлях на Європейську інтеграцію ще в 1921р. країни Бенілюкса раз і назавжди вирішили питання пріоритетів економічних відносин країн регіону зі світом. Піонери інтеграції- ці країни демонструють сьогодні чудові результати росту національних економік і найкращі традиції економічної співпраці через кордони.

1.2 Передумови економічного зростання регіона

Короткий аналіз економічного розвитку країн Бенілюкса за останні три декади дозволяє зробити певні висновки про закономірності сучасного стану економік країн (цьому буде

присвячений розділ 2), висловити припущення щодо перспектив розвитку регіону (дане питання див.

розділ 3).

Перш за все звернемо увагу на Нідерланди: [див.мал.2] в цілому циклічний розвиток економіки Нідерландів в останні роки багато в чому узгоджувався з розвитком сусідніх країн. Якщо подивитися на рівень приросту ВВП в країні, неважко побачити його кореляцію з сусідніми європейськими країнами, хоча треба зазначити , що ця кореляція була дещо послаблена напочатку 90-х, коли розвиток в Німеччині дещо відокремився від рівня спів - членів [див.мал.2].

Звернемо увагу на економіку країни в 70-х. Спад економіки пояснювався ціновою спіраллю, яка не дала реальним цінам пристосуватися до довгострокової політики країни. До того ж глобальна рецесія 1980-го досить важко відбилася на розвитку країни. Перші передчуття глобальної проблеми призвели до взривання ринку нерухомості. Реальні ціни на нерухомість падали невпинно. Така ситуація на ринку нерухомості призвела до скорочення споживання в країні. В 1982р. економіка країни була в кризовому стані з падінням ВВП другий рік поспіль [див.мал.1]. Покращення ситуації в світі призвело до того, що починаючи з 1982 країна почала відновлювати економіку [15].

Економічний цикл кінця 80-х і початку 90-х відчув на собі вплив Німецької економіки. Встановлені Німеччиною рівні обміну валют призвели до кризи інвестицій в 1991р. Але не зважаючи на це, Нідерланди потерпіли від рецесій 1992 - 1993 і 1995 значно менше, ніж інші європейські країни. Розпочався етап економічної стабілізації і постійного зростання національної економіки завдяки раціональній фіскальній політиці і реформам на ринку праці. Економічне зростання країни набуло сили в 1994р. і продовжується досі [15].

Багато в чому нагадує згадана ситуація особливості економічного розвитку Бельгії. Економіка Бельгії була в стані економічного буму 1997р., доводивши свою перспективність і підтверджуючи своє місце серед найбільш розвинених країн. Вражають економічні досягнення і Люксембурга в останні три декади. А в 1998 - 1999рр. в цих двох країнах реальний ВВП зріс майже на 5% , що є вражаючим навіть для цих країн. Дійсно таке зростання Люксембурга ще з початку 80-х було викликане віртуозним компромісом між впливовою політикою, розвиненим партнерством з сусідніми країнами і , перш за все, економікою зовнішньої орієнтації з урахуванням регіональної спеціалізації [15].

Всі ці фактори і зумовили той стан економічного розвитку країн Бенілюкса, який спостерігаємо сьогодні, відповідне місце в ЄС та світовій торгівлі. Інтегрованість регіона та раціональна фіскальна політика Урядів дозволила країнам Бенілюкса впевнено встати на шлях процвітання, покращувати свої показники щороку. Наступний розділ роботи буде присвячено аналізу останніх макроекономічних показників національних економік регіону та структурі економік в цілому.

2. Національні економіки країн Бенілюкса в сучасних умовах

2.1. Загальна характеристика економічного розвитку країн

Бенілюкса

Країни Бенілюкса є лідерами в групі країн Центральної Європи за більшістю валових макроекономічних показників. Природними ресурсами країни Центральної Європи

наділені недостатньо. З більш-менш корисних копалин слід відмітити запаси нафти та газу в Нідерландах і Бельгії. Якщо подивитися на структуру економіки країн всього центрально-європейського регіону, то безперечно найбільш передовою країною щодо постіндустріального розвитку є Нідерланди. Тут сільське господарство складає 3.6% ВВП країни, промисловість-28.5%, а послуги відповідно - 67.9%. Відповідні сектори економіки Бельгії відповідають відношенню: 1.8%: 31.7%: 66.5% [1,183-185].

В сільському господарстві країн регіону найбільше значення мають зернові культури, фрукти. Нідерланди історично спеціалізуються на вирощуванні квітів, більшість з яких потім ідуть на експорт і є такими популярними в світі. Досвід розвитку сільського господарства в Нідерландах заслуговує на додаткову увагу через те, що країна мала в буквальному розумінні відвойовувати території у моря, будуючи численні дамби і створюючи намівні сектори суші. В результаті цього, площа сільськогосподарських територій в Нідерландах є найбільшою серед країн даної групи, більш чверті частини території країни, а інтенсивність ведення сільського господарства в країні така, що більш ніж 20% голандського експорту припадає на продукти харчування [1,185].

Серед галузей промисловості слід відмітити наступні:

- металургію в Бельгії і Нідерландах;
- машинобудування в Бельгії і Нідерландах;
- хімічну і нафтоперероблюючу промисловість в Нідерландах;
- текстильну промисловість в усіх трьох країнах;
- електротехнічну промисловість в Нідерландах;
- огранку алмазів в Нідерландах і Бельгії;
- стеклову промисловість в Бельгії.

Наукомісткість виробництва, використання новітніх технологій, виробництво якісно нових продуктів значно розвинутіші в Нідерландах.

Країни Бенілюкса в світовій економіці спеціалізуються також і на створенні дочірніх ліцензійних компаній в рамках внутрішньо-фірмової структури ТНК. А це разом з значною податковою економією транснаціональної групи зпрощує отримання країнами провідних іноземних технологій.

Характеризуючи інфраструктуру країн Центральної Європи, можна відмітити те, що морські країни - Нідерланди і Бельгія - мають крупні порти, в усіх трьох країнах Бенілюкса функціонує розгалужена мережа найкращих автомобільних і залізничних доріг, аеропорти міжнародного значення.

Щодо енергетики, то тут позиції дещо гірші з огляду на залежність від імпорту енергоносіїв. Особливо непривабливі енергетичні позиції Бельгії, яка має імпортувати задля своїх енергетичних потреб нафту і газ [1,188].

Найважливішими складовими галузями сфери послуг в регіоні традиційно є фінансові послуги і туризм. Амстердам є найбільшим світовим фінансовим регіоном, не враховуючи Цюрих. В усіх трьох країнах розвинені банківські послуги (особливо в Нідерландах), страхування, фінансові холдинги і торгівля нерухомістю.

Всі три країни в тій чи іншій мірі можна вважати податковими сховищами для міжнародних операцій.

2.2. Діяльність країн Бенілюкса в рамках ЄС та СТО

В останні роки в країнах Бенілюкса спостерігається значне економічне поживлення, в середньому приріст в цьому регіоні становить 2.5%, а в 2001р. очікується, що

становитиме 3%. Неможливо не звернути увагу на такий фактор як прогрес країн в галузі створення єдиного ринку в рамках ЄС, завдяки дерегуляції телекомунікаційного сектора та ринку фінансових послуг, паралельно до виконання дій в рамках СТО. Важливою ланкою інтеграції стало введення єдиної валюти. За даними на 1998р. Союз Бельгії і Люксембурга забезпечував 3.2% світового експорту, таким чином посівши 11 місце серед найбільших експортерів світу [10]. Але крім того ці дві країни разом зайняли шосте місце в ЄС за рівнем експорту і десяте місце серед найбільших імпортерів світу. Справді всі сектори і більшість території країн Бенілюкса задіяні задля того, щоб відповідати потребам збільшення обсягу експортно-імпортних операцій [10].

1-го січня 1999р. 11 країн ЄС прийняли остаточне рішення щодо наступної ланки Європейської інтеграції - введення єдиної валюти. Таким чином ці країни автоматично стали учасниками третього етапу ЄВС. Ця подія стала історичним кроком усіх найголовніших посадових осіб країн-учасниць, таке рішення позначило досягнення ЄВС відповідно до строків, зазначених ЄС в 1992 р. в Маастріхському Договорі [14].

На зустрічі в Брюселі було проаналізовано досягнений рівень інтегрованості європейських країн і надана оцінка розвитку країн ЄС.

Бельгія була визнана, як країна, що досягла необхідного рівня національного законодавства, включаючи положення Центрального Банку Бельгії в відповідності до Статуту Європейської системи Центральних Банків. Аналіз визнає наступні досягнення економіки Бельгії станом на 1998р.:

- середній рівень інфляції в Бельгії дорівнював 1.4%, що навіть нище за встановлений ЄВС рівень;
 - економіка Бельгії не буде предметом обговорення зібрання з приваду дефіциту бюджету;
 - Бельгія була членом Механізму Обміну Валют вже 2 роки, і за цей період Бельгійський франк був стабільною валютою, а Бельгія не проводила девальвацію національної валюти не враховуючи інтересів жодної з країн-членів ЄС;
 - Бельгія відповідає усім критеріям зазначеним в Маастріхському Договорі. Таким чином Бельгія відповідає усім критеріям для введення єдиної Європейської валюти [14].
- Щодо Люксембургу, то аналіз ЄС визнав наступні досягнення його національної економіки:

- Люксембург взявся до усіх необхідних кроків щодо формування необхідного національного законодавства;
- станом на 1998р. рівень інфляції в Люксембурзі становив 1.4%, що також нище за встановлений мінімум;
- протягом другого етапу Європейського ЄВС Люксембург не був предметом обговорення з приваду дефіциту бюджету;
- жодного разу Люксембург не проводив девальвацію національної валюти- Люксембургського франка, яка б суперечила спільним інтересам Монетарної системи країн ЄС.

Таким чином Люксембург теж відповідає необхідним умовам, зазначеним в Маастріхському Договорі [14].

Наступну характеристику в Брюселі було надано і Нідерландам:

- середній рівень інфляції в Нідерландах станом на 1998р. становив 1.8%, що вище ніж в Бельгії і Люксембурзі, але все-таки ще нищий встановленого ліміту;
- Нідерланди не мають дефіциту бюджету;

- девальвація Нідерландського гульдена не суперечила монетарній політиці ЄС;
- Нідерланди відповідають усім критеріям для введення загально-європейської валюти [14].

Монетарна політика не є єдиною ланкою інтегрованості країн Бенілюкса. З огляду на те, що в країнах необхідні реформи скорочення безробіття, подальші реформи ринка праці, країни Бенілюкса прагнуть до співпраці в регулюванні ринка праці. Визначальними є досягнення "Doorn group". Саме її діяльність і стане предметом обговорення в наступному параграфі.

Так у вересні 2000р." Doorn group" – об'єднання професійних спілок країн Бенілюкса, а крім того Німеччини, провела вже четверту щорічну зустріч. Об'єднана група спільними зусиллями оцінила результати досягнутих в 2000р. угод по витратах в чотирьох країнах в контексті "формули координування", яку вони прийняли в минулому році. В цій формулі зазначено, що країни повинні шукати стандарти виплат, які б відповідали змінам цін і продуктивності праці. Крім того союзи приділили увагу питанням кооперації у вирішенні питань тривалості робочого дня і продовження навчання підчас роботи.

7-8 вересня 2000р. Понад 50 провідних представників професійних спілок Бельгії, Нідерландів, Люксембургу та Німеччини зустрілися в рамках діяльності " Doorn group" в Люксембурзі [11]. Назва об'єднання походить від назви міста, де в 1998р. професійні спілки вищезгаданих країн прийняли спільну декларацію, в якій зазначалося міцне бажання країн знайти можливості для координування через кордони питань, що стосуються виплат на заробітну плату та умов праці в рамках ЄС [11]. Декларація "Doorn group" вперше в історії зазначила той факт, що спілки з різних країн визнали єдині стандарти в цьому питанні. Одним з головних питань зустрічі стали суттєві збільшення рівнів виплат в країнах. Відповідно до цифр, наданих національними організаціями професійних спілок, всередньому зростання у 2000р. сягнули рівня: 4.5% в Люксембурзі, 3.6% в Бельгії, 3.5% в Нідерландах і 2.3% в Німеччині. Щодо "Формули координації", то тільки Бельгія змогла досягти рівня, який враховує в повній мірі відповідність рівня інфляції рівню продуктивності праці [11].

Наступна таблиця використовує дані звіту "Doorn group" (див.ст.13)[12].

Таким чином четверта щорічна зустріч свідчить про те, що країни Бенілюкса широко взаємодіють і є "піонерами" транснаціональної координації дій зокрема на ринку праці.

Країна Рік Інфляція

% Продуктивність
Праці

% Збільшення оплати праці
%

Бельгія	1999	1.1	1.2	2.5
	2000	1.4	2.2	3.6
	1999/2000	2.5	3.4	6.2

Люксем-

бург	1999	1.0	3.3	5.5
	2000	2.9	2.2	3.1
	1999/2000	3.9	2.0	4.5

Нідерланди

	1999	1.7	0.8	2.7
	2000	2.0	2.0	3.5
	1999/2000	3.7	2.8	6.3

2.3 Структурний аналіз національних економік країн Бенілюкса

2.3.1 Економіка Нідерландів: проблеми соціально-ринкового господарства.

Особливості інвестиційного клімату Нідерландів.

Нідерланди на перший погляд є досить успішною європейською країною з надзвичайно високим рівнем соціального захисту своїх громадян. Загальна ситуація в економіці країни в цілому сприятлива: для країни характерне стабільне економічне зростання, незначні циклічні коливання протягом 1990-х рр., позитивне сальдо платіжного балансу, низький рівень інфляції, стабільна національна валюта-гульден і дуже низький рівень безробіття. Не зважаючи на це, на думку відомого економіста О.І.Погорлецького, в голандській економіці існують також важливі структурні проблеми, до числа яких можна віднести:

- застарілу спеціалізацію промисловості (середній ступінь наукомісткості промислового виробництва);
- високий ступінь залежності від зовнішніх факторів (експортна доля країни складає 54%);
- високі трудові витрати як результат розгалуженої системи соціального захисту населення (це змушує багатьох національних компаній переносити виробництва, що потребують високої інтенсивності праці, в регіони з більш низькою вартістю робочої сили);
- зниження частки промисловості і розширення сфери послуг, що в умовах глобальної економіки є джерелом нових проблем для країни з традиційно експортною орієнтацією.

Деякі проблеми викликані і соціально-ринковим господарством Нідерландів.

Соціал-демократи, які знаходяться при владі, створили в країні високий ступінь соціального захисту населення, який передбачає відповідний розмір пенсій і допомоги по безробіттю, майже безкоштовне медичне обслуговування. Так особливою гордістю Нідерландів є система охорони здоров'я, на яку витрачається до 10% ВВП країни і в якій зайнято 10% трудових ресурсів країни [1,254]. В Нідерландах діє спеціальний Закон про непрацездатність, відповідно до якого кожна людина, яка має проблеми зі здоров'ям, може пройти повне медичне обслідування і отримати інвалідність на все життя і допомогу по інвалідності в розмірі 70% заробітної плати на останньому місці працевлаштування [1,254].

Але не зважаючи на усі благі наміри, як відомо, такий Закон стимулює і відповідне зловживання ситуацією. Наприклад в 1996р. пропорція інвалідів і працюючих осіб складала 1:8, що змушує замислитися з приводу справжності інвалідності деякої частини голандців [1,255]. А для підтримання такої системи соціального забезпечення в країні діє достатньо обтяжлива система оподаткування з максимальним для європейських країн рівнем індивідуального податку на прибуток, що складає 60% від рівня зарплати. Значні соціальні видатки держави є важким тягарем і для державного бюджету, а це змушує в

умовах становлення ЄВС в Європі серйозно замислитися над проблемою збалансованості державних фінансів країни [1,256].

Зрозуміло, що Нідерландам необхідно зробити коректування соціально-ринкового господарства, зокрема скоротити державні видатки на соціальні програми, а також поступово проводити структурну перебудову економіки, яка передбачає подальше стимулювання іноземних інвестицій в передові галузі народного господарства і підтримку експорту країни в поточних обсягах. Не дивлячися на деякі проблеми, в цілому економіка Нідерландів стає однією з найбільш ефективних в Європі, вона має досить велику гнучкість і знаходить опору в значній кількості малих і середніх фірм. Ватрий окремої уваги голандський досвід ліквідування безробіття. Нідерландам вдалося фактично наздогнати США за рівнем зайнятості, використовуючи неповну зайнятість населення, особливо жінок. В результаті показники безробіття в Нідерландах одні з найнищих в Західній Європі (біля 3%), що говорить про ефективність голандського ринку праці [1,256].

Економіка Нідерландів є економікою відкритого типу, а головне-економікою експортно-орієнтованою. Більше половини того, що виробляють Нідерланди йде на експорт. Пріоритетом економіки Нідерландів є не тільки обсяг експорту, але й розвиток економіки високих технологій.

Сьогодні, Нідерланди визнані країною, яка є лідером в Континентальній Європі [13]. В 1998р. В економіці Нідерландів відбувався справжній бум. Сприятливий економічний клімат дає привід для сподівань щодо скорочення безробіття. Створення чотирьох головних технологічних інститутів свідчить про відповідні наміри уряду країни, інститутів технологій і індустрій співпрацювати в галузі стратегічних досліджень [13].

Щодо останніх новин розвитку економіки країни в 2000р., відомо, що ВВП країни зріс на 4% [7]. Така акселерація економіки Нідерландів перш за все викликана зростанням обсягу експорту, збільшенням попиту всередині країни та інвестиціями. Саме цьому і буде присвячений наступний аспект роботи. Останні 5 років економічне зростання країни не було меншим, ніж 3.8% [7]. На думку експертів Центрального планового бюро Нідерландів [7] найблищі перспективи розвитку економіки Нідерландів є сприятливими. Високі темпи розвитку економіки в Нідерландах, відповідно до короткострокового прогнозу СРВ збережуться: приріст ВВП в 2001р. становитиме - 3.75%. В 2000-ому році почав зростати обсяг зовнішньої торгівлі. Експорт в минулому році збільшився на 9%, а це майже вдвічі перевищує аналогічні показники в 1999 р. Збільшується і споживання всередині країни [7].

На 2000р. прогнозувалося значне збільшення доходів завдяки економічному зростанню. В 2000р. досягли збільшення доходів на 12млрд.гул. (5.5 млрд. євро). А на поточний рік прогнозується збільшення доходу на 18 млрд.гул. завдяки скороченню витрат приблизно на 4 млрд.гул [7]. Завдяки збільшенню доходів уряд планує збільшити починаючи з поточного року на 6 млрд.гул. щорічні витрати на освіту, охорону населення, охорону навколишнього середовища, поліцію та інфраструктуру. Ці кошти будуть асигновані в доповнення до раніше вже збільшених бюджетних витрат. Поряд з іншими факторами зростанню бюджетних витрат сприяли зростання цін на нафту і вигідний курс долара [7]. Крім того додаткові надходження від податків сприяють скороченню державної заборгованості, яка за оцінками експертів СРВ до кінця 2001р. буде зменшена на 10% = 53.7% ВВП, а це навіть нижче передбачуваного Маастрихським договором максимуму (60%) [7]. Однак збільшення бюджетних витрат може прискорити зростання цін, що буде

сприяти підвищенню заробітної платні і може призвести до "перегріву" економіки [7]. Протягом декількох років ріст голандської економіки перевищує кон'юктурні прогнози. Завдяки високим темпам роста, а також заниженим прогнозам уряду, країна регулярно отримує великі додаткові доходи, які надають їй змогу знижувати податкове навантаження, а це в свою чергу стимулює економічне зростання [7].

У 2001р. в рамках великої податкової реформи податки будуть знижені на 7 млрд.гул. За прогнозами уряду, в цьому році державний бюджет знов буде зведений з дефіцитом, однак експерти СРВ вважають, що завдяки економічному зростанню бюджетне сальдо як і раніше залишиться позитивним.

Провідні позиції на світовому ринку належать найбільшим голандським концернам: «Роял Датч-Шелл» (нафтохімія), «Юнівелер» (побутова хімія і продукти харчування), «Філіпс» (електроніка), «Акзонобель» (хімічна продукція). Але одночасно Нідерланди вважаються країною молодого і середнього бізнесу, частка таких підприємств складає 23% в експорті [4].

У відносно невеликому, але ефективному аграрному секторі зайнято менш ніж 4% працездатного населення. Повністю забезпечуючи країну якісними продуктами харчування, він зорієнтований на вивіз продукції, яка складає чверть голандського експорту. Голандія є другим в світі після США експортером продуктів харчування, забезпечуючи в значній мірі свій додатній торговельний баланс [13].

Нідерланди називають "городом Європи". Хоча на їх долю припадає лише 2,5 % площини сільськогосподарських угідь країн ЄС, вони виробляють 8,2% всієї її продукції за вартістю. За цим показником Нідерланди випереджають Великобританію в 8 разів, Німеччину і Францію в 5 разів. На науку, освіту і впровадження новітніх технологій в виробництво відводиться 40% бюджету Міністерства сільського господарства [13]. Високий рівень життя обумовлює соціальну стабільність в голандському суспільстві. Мінімальна заробітна плата в місяць перевищує 1000\$, середня заробітна плата кваліфікованого робітника складає 1500\$, пенсія для самотніх-500\$, для сімейних - більше 750\$, щомісячна допомога по безробіттю-500\$. За середньою тривалістю життя країна знаходиться на одному з перших місць в світі поряд з Японією і США—77 років[8]. В світовому господарстві сучасна Голандія займає 14 місце за обсягом ВВП (365 млрд.\$) і восьме за експортом. А її ВВП на душу населення складає 23,5 тис.\$- а це четвертий показник в світі [13].

Нідерланди надзвичайно приваблюють іноземних інвесторів. За даними на 1998р. Тільки за 8 місяців року іноземні компанії придбали в цій країні 122 фірми загальною вартістю 16.2 млрд.долл. [8] Переважна частина іноземних інвестицій в голандську економіку надходить від англійських та американських компаній. За останні 15 років Нідерланди набули репутації країни із сприятливим податковим кліматом. Відповідно до аналізу, проведеного Центром європейських економічних досліджень (м.Мангейм, Німеччина), сукупний податковий тягар типової компанії з іноземним капіталом в Нідерландах складає на 27.8% менше, ніж в Німеччині, на 33% менше ніж у Франції і на 20% менше ніж в США. Тільки в Великобританії цей тягар на 15% легший ніж в Нідерландах [8]. Привабливість Нідерландів для іноземних інвесторів ще більше зросте після проведення податкової реформи в країні. Уряд планує крупномасштабну податкову реформу, котра набуває чинності з початку цього року. Основними завданнями реформи є збільшення купівельної спроможності населення, зниження додаткових витрат на заробітну платню, а також стимулює використання екологічно чистих технологій. При цьому зміна

співвідношення прямих і непрямих податків повинна забезпечити державі більш стійку базу доходів.

Згідно проекту реформи, ставки податку на прибуток мають бути зменшені з 33.75-60 до 31-53%. Це зменшення повинно компенсуватися збільшенням податку на додану вартість з 17.5 до мінімум 19%. До того ж планується збільшити існуючий вже три роки екологічний податок на електроенергію і природній газ. В той же час діють податкові пільги для підприємств, які не завдають шкоди навколишньому середовищу [8].

Іноземних інвесторів приваблює в Нідерландах не тільки сприятливий податковий клімат, але й достатньо низькі витрати виробництва, витрати на відкриття філіалів компаній, на будівництво і електроенергію, а також більш низький рівень витрат на заробітну плату.

2.3.2 Економічна стратегія Бельгії

Бельгія має розвинену ринкову економіку, яка здебільшого базується на секторі послуг, легкій та важкій промисловостях і міжнародній торгівлі. Виробництво товарів з імпортних матеріалів відіграє важливу роль в економіці країни. Економічний ріст переважає на Півдні ніж на Півночі, де видобуток сировини і важкі галузі промисловості занепадають. В банківському секторі домінує Societe Generale. Темп приросту ВВП перевищує темп приросту населення і досягає середнього рівня приросту ВВП в Європейських країнах[12].

Сільське господарство складає лише 2% ВВП і працевлаштовує такий самий відсоток робітничої сили.

Держава профінансувала консолідацію сільських господарств, які мають тенденцію до малоосаяжності і високої відірваності, також є високо механізованими. Більшість ферм обслуговується фермерами, яких підтримує держава. Уряд і ЄС надають субсидії для навчання фермерів.

Легка промисловість складає приблизно одну чверть ВВП і працевлаштовує таку саму частину працездатних. Виробництво металів, перш за все є лідером виробництва на експорт.

Економіка Бельгії в значній мірі залежить від міжнародної торгівлі. Найбільша частка зовнішньої торгівлі припадає на ЄС; головними торговельними партнерами є Німеччина, Нідерланди, Франція і Великобританія. Бельгія входить до Європейської Монетарної системи.

Країна з малою часткою приватного сектора зосередила свою увагу на можливостях, що надані центрально-європейським розташуванням країни, високорозвиненим транспортним мережам і розгалужує свою індустріальну і комерційну базу.

Індустрія здебільшого зосереджена у щільно населених Фламандських територіях і на Півдні, не зважаючи на те, що уряд заохочує інвестування в Валонські території. За умов недостатності природних ресурсів Бельгія вимушена імпортувати значні обсяги ресурсів і експортувати значний обсяг мануфактур. А це робить економіку країни незвично залежною від стану світового ринку. Три чверті торгівлі країни відбувається всередині ЄС. Економіка покращувала свій стан з темпом в 4% щороку протягом 1988-1990, зменшилася до 1% протягом 1994. Бельгійський державний борг зріс до 140% ВВП і Уряд намагається взяти під контроль всі зайві витрати з тим, щоб зменшити цю цифру до рівня інших промислово-розвинених країн[12].

Наведемо наступні дані, що характеризують стан економіки країни [12]:

- національний продукт: \$ 181.5 трл.;

- приріст реального Національного продукту: 2.3%;
- ріст інфляції: 2.5%;
- безробіття: 14.1%;
- експорт: \$117 трл.;

склад: залізо, транспортне обладнання, трактори, бріліанти

партнери: ЄС 75%

США 3.7%

Колишні радянські республіки 1.4%

- імпорт - 120трл.\$ В межах Економічного союзу Бельгії –Люксембурга;

склад імпорту: паливо, хімікати, продукти харчування;

партнери: ЄС-73%;

США-4.8%;

Країни-експортери нафти - 4%;

Колишні радянські республіки - 1.8%;

- зовнішній борг: 31.3трл.\$

Виходячи з наведених вище даних не важко побачити пріоритетність внутрішньо-європейської торгівлі Бельгії, так само як і Нідерландів. Левова частка експорту каріни припадає саме на ЄС, в той час як торгівельні відносини з СНД ще не набули бажаних результатів, які були б вигідні і для України зокрема.

2.3.3 Стан розвитку економіки Люксембурга.

Не зважаючи на те, що Люксембург є найменшою країною ЄС і ця країна зазнала складних часів в період сталевих кризи початку 80-х, все ж таки Люксембург стабілізував свою економіку і належить до найбільш розвинених країн Європи.

Вирощування агрокультур в країні не достатнє, щоб відповідати потребам внутрішнього ринку. Вирощування фруктів, культивування вин та троянд є сферами спеціалізації сільського господарства країни. Сімдесят відсотків продукції сільського господарства надходять від вирощування тварин на відгодівлі [12].

Металургія, яка є провідною і впливає на темпи приросту доходу країни, зазнала проблеми перевиробництва, а це в свою чергу призвело до того, що ринок залишила значна кількість іноземної робочої сили. Але криза була подолана завдяки, в першу чергу, реструктуризації економіки: це перенесло акцент на інші галузі (хімікати, текстиль, продукти харчової промисловості, меблеву промисловість).

Але все ж таки найважливішим сектором є тритинний сектор. Саме він приваблює іноземних інвесторів завдяки вигідності умов оподаткування. Люксембург забезпечує економічну політику ЄС крім всього і тим, що приймає в себе численні організації, які займаються міжнародною комерцією.

Експорт становить 50% ВВП Люксембурга і складений з металів, пластмас, текстилю, електрики. Імпорт становлять вугілля, продукти харчування і товари легкої промисловості [12].

Інвестиції в економіку Люксембурга вже котрий рік поспіль стабільно форсують її ріст. Країна з стабільною валютою, стабільною соціальною ситуацією і сприятливим законодавством, Люксембург покращує щороку свої позиції в світовому господарстві.

3. Головні проблеми та перспективи економічного розвитку країн Бенілюкса

Європейська модель розвитку, яка застосовується в країнах Бенілюкса особлива тим, що традиційно в регіоні надзвичайно важливою є роль держави і державного сектора економіки. Соціально-ринкове господарство, характерне і для країн Бенілюкса відповідно, є за своїм змістом європейським варіантом змішаної економіки, в якій частка державного сектора і роль державного регулювання традиційно вища, ніж, наприклад, в неоліберальній моделі американського типу. Дійсно зрозуміло, що соціально-ринкове господарство Європи взагалі робить її суспільство більш консолідованим і менш диференційованим за рівнем прибутку, але крім того, створює в регіоні багато проблем, на яких і було б доречно зупинитися.

Перша проблема пов'язана з технологічним відставанням Європи. Справа в тому, що пріоритетом для державного фінансування в цих країнах ні є сфера НДДКР, а соціальні програми. В результаті в країнах Бенілюкса зокрема рівень витрат на НДДКР нищий 3%. Через надмірне регулювання процесу розробки і випуску на ринок нових товарів великі витрати на НДДКР просто не компенсуються, американські та японські конкуренти, які зустрічаються на своєму шляху з меншою кількістю бюрократичних перешкод, встигають вийти на ринок з аналогічним товаром значно раніше голандців чи, наприклад, бельгійців. Але вищенаведене зауваження досить критичне. В країнах Бенілюкса, не дивлячись на технічні проблеми, проводиться вибіркоче фінансування найбільш перспективних НДДКР. Для подолання технологічного відставання регіона країни Бенілюкса приймають активну участь в спільних Європейських програмах співпраці: Еспріт (в галузі електроніки), Расе (в сфері телекомунікацій), Кубе (в біотехнологіях), Евріка (в науково-технічних зв'язках європейських країн). Країни регіона мають загальноновизнані заслуги в таких наукових напрямках як:

- фармацевтика;
- фундаментальні дослідження;
- класичні біотехнології;
- будівництво літаків;
- космічні програми;
- високошвидкісні поїзди;
- атомна енергетика;
- засоби зв'язку та інші.

Друга проблема як західно-європейської економіки взагалі, так і країн Бенілюкса зокрема, - це необхідність глибокої структурної перебудови економіки. Дійсно ці країни взяли до неоконсервативних реформ значно пізніше, ніж США. Через це для цих країн характерна більш піздня за часом зміна колишньої кейнсіанської моделі розвитку. Сучасне економічне зростання в цих країнах покищо не підкріплений зрушеннями в структурі змішаної економіки, необхідна більш рішуча перебудова галузевої структури і структури зайнятості. Європа підвищує ефективність виробництва за рахунок скорочення робочих місць, а соціально-ринкове господарство призводить до більшого втручання держави в економіку, до високого рівня оподаткування, збереження робочих місць в старих неефективних секторах національного господарства.

В регіоні стає необхідним продовження курсу на дерегулювання, розширення кількості лібералізованих секторів економіки. Як і раніше актуальним є питання проведення неоконсервативних перетворень, щоб більш радикально скоротити неефективний державний сектор, відкрити ринки для конкуренції без перешкод, змінити податкове законодавство, політику зайнятості (створити рухомий ринок праці). І звичайно потрібно

змінити співвідношення старих та нових галузей національних господарств країн.

Сучасне економічне становище в світі сприяє розвитку країн регіона. Після завершення глобальної фінансової кризи зростання в економіках НІК є джерелом зростання європейського експорту. Закріплення курсу американського долара також сприяє розвитку експортних галузей Західної Європи, а низький рівень відсоткових ставок стимулює збільшення інвестицій і в виробництво, і в розвиток сфери послуг.

З огляду на зазначені вище проблеми та аналізуючи дані, наведені в гл.2, автор робить наступні прогнози щодо розвитку регіону.

Беручи до уваги приріст ВВП в країнах Бенілюкса неважко передбачити впевнений розвиток і на майбутні роки, хоча б в короткостроковому періоді. І в близькому майбутньому в країнах регіону зростання попиту буде забезпечено зростанням обсягу імпорتنих надходжень, а також подальшим розширенням власного виробництва. Значно вище вже досягнутого рівня зросте продуктивність праці, разом із зростанням основних фондів в країнах. В короткостроковому періоді автор передбачає, що рівень безробіття стане ще нищим. Крім того, щодо ринку праці, то неважко побачити тенденцію до його розширення, частково завдяки збільшенню робочого дня. Найгірше серед трьох країн становище на бельгійському ринку праці. В той час, як Бельгія залишила далеко позаду Німеччину і Францію в питанні фіскальної політики, прогрес в структурних реформах тут менш помітний. Серйозні проблеми мають набути актуальності найблищим часом. Не дивлячись на значне зростання рівня зайнятості в Бельгії і спад національного рівня безробіття, існує проблема зайнятості старшого покоління. Найблищим часом Бельгія має вирішити проблему рівномірної зайнятості всього населення, а не по регіонам. Поки що проблема вирішена тільки для більшої частини Фландрії і Валонії, а не на всій території.

Неможливо не помітити сигнали спаду, що характерні для всієї Європи, і зокрема для країн Бенілюкса. Спаду, напевно, не уникнути в довгостроковому періоді. Спад стане помітнішим в 2003р. І пристосування до нової економічної ситуації потребуватиме стабілізації заощаджень домогосподарств і значного збільшення рівня заробітної плати. Сигналами ризику для економіки Бенілюкса є: сильніший - ніж очікується ріст заробітної плати, вищий - ніж очікується іноземний попит, вибух цін на нерухомість. Всі ці ризики абсолютно вірогідні. Миттєва дефляція цін на нерухомість або послаблення ділової активності торговельних партнерів може призвести до спаду попиту і викликати труднощі в економіці. Але, наприклад, вплив безробіття на рівень заробітної плати важко передбачити. Зростання іноземного попиту може знизити ВВП за один рік на декілька десятків.

Дійсно, з огляду на такі прогнози постає питання щодо регулювання ситуації заздалегідь. Посилення монетарних позицій або розширення фіскальної політики може допомогти відвернути загрозу. Але, наприклад, економіка Нідерландів надзвичайно чутлива до змін рівнів обміну валют і обсягів капіталовкладень, а це в свою чергу обмежує можливості фіскальної політики в країні. Щодо монетарної політики, то сьогодні ситуація в цих країнах залежить від євро, а в період 1998-2000 євро не набула достатнього рівня стабільності, її рівень впав на 17%.

Звернімося до перспектив Люксембурга. Вони досить яскраві, але теж в короткостроковому періоді. Позиції країни є менш впевненими в довгостроковому періоді: дивіденди від регіональної спеціалізації будуть зростати за рахунок підвищення вразливості економіки до непередбачуваних шоків; триваюча європейська інтеграція загрожуватиме суттєвим обмеженням національних інтересів країни, особливо структури

регулювання економіки і системі оподаткування; проблеми навколишнього середовища і соціальні негаразди можуть призупинити під'єм, що спостерігається зараз.

Старіння населення Європи- це ще одна проблема, на яку не можна не звернути увагу. Дійсно, в найблищі 5-10рр.виплати на охорону здоров'я та пенсії зростуть в усьому регіоні. Через це країни, за прикладом Бельгії, де вже створений Срібний фонд, мають створити резерви для майбутніх пенсійних витрат, що стане ще однією суттєвою статтею державних витрат.

Висновки.

Розвиток країн Бенілюкса після Другої світової війни безпосередньо пов'язаний з процесами інтеграції і соціальної орієнтації національних економік країн. Саме інтеграція допомогла країнам подолати післявоєнні труднощі, пов'язані з відбудовою національних господарств, зосередили увагу і ресурси на вирішенні першочергових економічних завдань. Інтеграція сприяла підвищенню конкурентоспроможності компаній країн Бенілюкса і передумовила їх сучасну глобальну орієнтованість. Соціально-ринкове господарство забезпечує стабільність розвитку, міць суспільної підтримки економічного курсу.

Поряд з безперечними успіхами країни Бенілюкса, разом з іншими країнами Західної Європи, переживають і певні структурні труднощі. Відставання сфери нематеріального виробництва, а особливо інформаційних технологій, від рівня США, своєрідна криза моделі соціально-ринкової економіки змушує європейців не зупинятися на досягнутому, а рухатися вперед, піддавати коректуванню свою макроекономічну політику і сьогодні. Країни Бенілюкса разом з усіма країнами ЄС мають достатній економічний і науково-технічний потенціал для глобального лідерства. Вони не тільки формують разом з США Трансантлантичну економіку, але можуть стати другим полюсом сучасної глобальної системи. Для досягнення даної мети цим країнам необхідно дещо змінити модель змішаної економіки і позбавитися усіх неефективних механізмів державного контролю. Ті галузі економік країн, в яких вже проведена лібералізація, на сьогоднішній день демонструють грандіозні успіхи свого розвитку. У наступні декілька років ще більше покращаться позиції регіону в світі і ЄС. А торгівля в рамках СТО обіцяє ще більший прибуток національним економікам. Але важко вже сьогодні не побачити сигнали спаду економік в довгостроковому періоді. Країни експортної орієнтації - країни Бенілюкса надзвичайно чутливі до змін на світовому ринку. А досягнутий вже зараз рівень Європейської інтегрованості позбавляє країни деяких альтернатив в регулюванні національних економік. Ситуація в економіці Бенілюкса цікава тим, що в більший або меншій мірі притаманна всьому Європейському сегменту світової економіки, а її досконале вивчення дозволяє зробити висновки і прогнози щодо успішності впровадження характерної для Європи економічної моделі.

Список використаних джерел.

1. Погорлецкий А.И. Экономика зарубежных стран. Санкт-Петербург, 2000, с.251-259, 183-209.
2. Березовская Ю. Бельгийское государство трещит по швам. // Известия, 6марта 1999, с.3.
3. Коршунов В. Королевство Нидерландов.// Международная Жизнь, №3, 1999, с.61-67.

4. Островская Е. Нидерланды: экономический рост на фоне структурных проблем.// МЭ и МО, №4, 1997, с.109-114.
5. Семеній О. Зовнішня політика Бельгії у ХХст.// Актуальні Проблеми, №6, 1999, с.111-121.
6. Тиндемандс Лео. Бельгийский сегмент Европейской политики // Международная жизнь, №8, 1989, с.77-83.
7. Нидерланды-перспективы развития. // БИКИ, №65, 2000.
8. Иностранные инвестиции в экономику Нидерландов// БИКИ, №42, 1999.
9. Bargaining Coordination For European Trade Unions.
<http://www.temp/Doorngrouparticle1.htm>
10. Cooperation activity/Belgium/Luxemburg.
<http://www.area.fi.cnr.it/eu-china/Belgium.htm>
11. Doorn group holds fourth annual meeting.
<http://www.temp/Doorngrouparticle2.htm>
12. Identity Card/ Belgium/Netherlands/Luxemburg
<http://www.europa.eu.int.regionidentity.htm>
13. The Netherlands prospering.
<http://www.hollandtrade.com/engles/eno2001.htm>
14. <http://www.europa.eu.int/comm/off/rep>
15. <http://www.imf.org/external/np/sec/pn/2000/pn0034.htm>